

Sote- uudistus ja kuntoutus –lakiesitysten kommentointi

Mauri Kallinen LT, professori
Ylilääkäri, puheenjohtaja
OYS, lääkinällinen kuntoutus,
Kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämissyhdystys KUTKE ry,
European Forum for Research in Rehabilitation, EFRR; Council
member

Sidonnaisuudet

- **LT, professori, fysiatrian ja liikuntalääketieteen erikoislääkäri, kuntoutuksen erityispätevyys**
- **Päätoimi**
 - OYS, lääkinnällinen kuntoutus, ylilääkäri
- **Sivutoimet**
 - Lääkinnällisen kuntoutuksen professori, Oulun yliopisto (10% työpanos)
- **Tutkimus ja kehitystyö**
 - Lonkkamurtuma-, selkäydinvamma- ja AVH-kuntoutustutkimus (rahoitusta: VTR , Kela, Opetusministeriö, Miina Sillanpää -säätiö, suomalainen Konkordia -liitto)
- **Koulutustoiminta**
 - Osallistunut lääkealan yrityksen koulutuksiin luennoitsijana (Allergan, Orion, Pfizer)
- **Luottamustoimet terveydenhuollon alalla**
 - Kuntoutuksen erityispätevyystoimikunnan puheenjohtaja (2012-2016)
 - Kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämissyhdystys ry:n (KUTKE ry) puheenjohtaja (2016-)
 - Kuntoutuksen uudistamiskomitean toimintakykyjaoksen jäsen (STM: 2016-2017)
 - European Forum for Research in Rehabilitation, EFRR Council member 2017-
- **Toiminta terveydenhuollon ohjaukseen pyrkivissä hankkeissa**
 - Käypä hoito- työryhmän jäsen olkapään jännevaivat (Duodecim: 2013-2014)
 - ICF ja toimintakykymittarit asiantuntijaryhmä (THL: 2014-2015)
- **Muut sidonnaisuudet**
 - Ei ole

Sote-uudistus - yleistä

- Kustannusten nousun hillitseminen
- Perustason palveluiden parantaminen
- Valinnanvapauden lisääminen
- Palveluiden integraation edistäminen
- Monikanavarahoituksen purkaminen
- Valtion ohjauksen lisääminen

- + haetaan taloudellista ja toiminnallista kantokykyä
- + perustaso ei enää jarruna palveluiden saannille
- + asiakkaan vaikuttamismahdollisuuksien ja osallisuuden parantaminen
- monituottajamalli haasteellinen valinnalle: palveluohjaus korostuu
- osaoptimointi lienee edelleen mahdollinen
- ammattilaisilta vaaditaan laajempaa osaamista perustasolla
- valinnanvapauden mahdollisuutta käytetään kokeilujen perusteella vähän

Valinnanvapauden laajentaminen

- Suora valinta: sote-keskuksen palvelut
 - Maksuseteli, asiakasseteli, henkilökohtainen budjetointi
 - Järjestäjän ja tuottajan irrottaminen toisistaan: julkinen liikelaitos, yhtiöittäminen
- + asiakkaan mahdollisuuksien ja osallisuuden parantaminen
- + tuottajien kilpailu laadulla, hinnalla ja palvelujen nopeudella
- muut asiat kuin palvelujen laatu voivat korostua palveluissa
 - palvelu-asiakassetelin hinta on vaikea määrittää oikealle tasolle → asiakkaan maksuosuus voi nousta
 - jäykät palvelusopimukset ja tiukka hintapolitiikka palvelusetelijärjestelmässä karkoittavat palveluntarjoajat → aito hintakilpailu, jossa laadun arviointi ja hinta tasapuolisesti mukana on parempi

Sote-uudistus - kuntoutuksen palvelut

- Kuntoutus lähemmäksi hoitoprosessia alusta alkaen
 - Kuntoutuksen oma integroituminen (sosiaalinen, lääkinnällinen ammatillinen)
 - Ohjaus ja rahoitus samalta taholta (valtiolta)
- + mielletään kuntoutus osaksi hoitoa
+ kuntoutuksen varhainen aloittaminen
- vaarana varojen suuntaaminen enemmän diagnostiikkaan ja hoitoon kuin kuntoutukseen
- kuntoutuksen ammattilaisia on tällä hetkellä liian vähän perustasolla

Sote-uudistus - kuntoutuksen palvelut

- Kuntoutuksen keskittäminen yhdelle järjestäjälle?
 - Palvelut yhdestä osoitteesta: ”yhden luukun periaate”
- + asiakaspalvelu paranee, jos kuntoutuksen osaajia on riittävästi
- + osa-optimointi vähenee
- edellyttää yhtenäisiä kuntoutustarpeen tunnistamis-mekanismeja
 - edellyttää yhtenäisiä pelisääntöjä palveluille: tarvitaan valtakunnalliset ohjeet kuntoutuspalveluiden myöntämiselle
 - toimivia valtakunnallisia järjestelmiä ei kannattaisi purkaa kuten Kelan harkinnanvarainen ja vaativa lääkinnällinen kuntoutus, Kelan ammatillinen neuvonta- ja ohjausjärjestelmä

Sote-uudistus - kuntoutuksen koulutus, tutkimus ja kehittäminen

- Työ- ja toimintakyvystä huolehtiminen tulisi olla keskeistä kustannusten kannalta.
- Asiakkaan tilanteen laaja-alainen arviointi ja ymmärtäminen
- Kuntoutuksen osaajia tarvitaan kaikille tasoille: lääkäreiden ja hoitajien kuntoutuksen koulutuksen lisääminen keskeistä
- Kuntoutuksen koulutusjärjestelmä on rapautunut, kuntoutuksen tutkimus tarvitsee vahvistamista
 - terveydenhuollossa ei huomioida riittävästi kuntoutuksen tarvetta
 - hoito ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat liian diagnoosikeskeisiä
 - potilaan kokonaistilanteen laaja-alaisuus jää huomioimatta ja siten toimenpiteet voivat kohdistua väärin

Sote-uudistus - kuntoutuksen koulutus, tutkimus ja kehittäminen

- Kuntoutuksen tutkimus pärjää huonosti kilpailussa biolääketieteen tutkimukselle → kuntoutuksen tutkimukselle on vähän rahoittajia
- Kuntoutuksen tutkimuksen ja kehittämisen rahoittajat: valtio, yliopistot, STEA, Kela → miten jatkossa?